

EVROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

ČETVRTI ODJEL

ODLUKA

Aplikacija broj: 18804/04
Josip ZADRIĆ
protiv Bosne i Hercegovine

Evropski sud za ljudska prava (Četvrti odjel), zasjedajući 16. novembra 2010. godine u vijeću u sastavu:

Nicolas Bratza, *predsjednik*
Lech Garlicki,
Ljiljana Mijović,
Päivi Hirvelä,
Ledi Bianku,
Nebojša Vučinić,
Vincent Anthony de Gaetano, *sudije*
i Lawrence Early, *registrar Odjela*

Uzimajući u obzir gore navedenu aplikaciju podnesenu 6. maja 2004, Uzimajući u obzir odluku da se primijeni procedura pilot presude i obustave razmatranja aplikacija koje se odnose na isti sistemski problem koji je utvrđen u slučaju *Suljagić protiv Bosne i Hercegovine* (br. 27912/02 od 3. novembra 2009.), nakon vijećanja donio je sljedeću odluku:

ČINJENICE

Aplikant, Josip Zadrić, državljanin je Bosne i Hercegovine, rođen 1933. i živi u Hadžićima. Pred Sudom ga je zastupao advokat Zorislav Zadrić, sa advokatskom kancelarijom u Hadžićima.

A. Okolnosti slučaja

Okolnosti slučaja, onako kako su ih dostavile strane u postupku, mogu se rezimirati na sljedeći način.

Prije raspada bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (SFRJ) aplikant je položio iznos u stranoj valuti na svoja tri bankovna računa kod tadašnje Privredne banke Sarajevo – Osnovna banka Sarajevo (u današnjoj Federaciji Bosne i Hercegovine). U Bosni i Hercegovini, kao i u drugim državama sljednicama SFRJ,

za takvu štednju uobičajen je termin “stara” devizna štednja (za relevantne informacije vidjeti *Suljagić protiv Bosne i Hercegovine*, gore citiran, tačka 6-19).

Nakon nekoliko uzaludnih pokušaja da podigne svoju štednju, aplikant je 17. marta 1998. podnio prijavu Domu za ljudska prava (domaće tijelo koje se bavi zaštitom ljudskih prava i koje je formirano u skladu sa Aneksom 6. uz Opšti okvirni sporazum za mir potpisan 1995).

Dom za ljudska prava je svojom odlukom od 8. oktobra 2003. (odluka CH/98/377 *et al.*) utvrdio da je tadašnje zakonodavstvo bilo u suprotnosti sa članom 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju (zbog nepostojanja pravične ravnoteže između relevantnih interesa) i donio odluku da se aplikantu isplati iznos od 2000 konvertibilnih maraka (BAM)¹ sa njegovog štednog računa.

Dana 10. oktobra 2006. nadležna verifikaciona agencija ocijenjila je da aplikantova “stara” devizna štednja iznosi BAM 37.820.52.

B. Relevantno domaće pravo i praksa

Relevantno domaće pravo i praksa prikazani su u glavnim crtama u gore pomenutoj presudi *Suljagić* (tačka 26-32).

ŽALBA

Predmetni slučaj se u osnovi, isto kao i slučaj *Suljagić*, odnosi na usklađenost domaće zakonodavstva o “staroj” deviznoj štednji sa uslovima navedenim u članu 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju.

PRAVO

Cilj Suda je da se određivanjem nekog slučaja za “proceduru pilot presude” omogući najbrže i najefikasnije rješavanje disfunkcionalnosti domaće pravnog sistema koja se odražava na zaštitu prava po Konvenciji. Jedan od važnih faktora koje je Sud imao u vidu prilikom odlučivanja o primjeni takve procedure jeste rastuća prijetnja po mehanizam Konvencije zbog velikog velikog broja slučajeva koji se ponavljaju, a koji proizilaze, između ostalog, iz istog strukturalnog ili sistemskog problema.

Procedura pilot presude je prije svega zamišljena kao pomoć ugovornim državama da realizuju svoju ulogu u sistemu Konvencije tako što će takve probleme rješavati na nacionalnom nivou i osigurati dotičnim osobama njihova prava i slobode po Konvenciji kako to predviđa član 1. Konvencije, nudeći im brzo ispravljanje utvrđenog kršenja, ali istovremeno čineći nepotrebnim da Sud razmatra veliki broj suštinski sličnih aplikacija u kojima bi morao da donese odluku (*Wolkenberg i drugi protiv Poljske* (dec), br. 50003/99, tačka 34, ECHR 2007-XIV).

¹ Konvertibilna marka (BAM) ima isti fiksni kurs u odnosu na Euro (EUR) kao i njemačka marka (DEM)-(1 euro = BAM 1.95583).

Što se tiče predmetnog slučaja, Sud je 3. novembra 2009. godine donio pilot presudu koja se odnosi na “staru” deviznu štednju položenu u bankama na teritoriji Bosne i Hercegovine (vidjeti *Suljagić*, citirano gore u tekstu). Iako je Sud smatrao da je domaće zakonodavstvo koje se odnosi na “staru” deviznu štednju, kao takvo, usklađeno sa članom 1. Protokola br. 1, ipak utvrdio je povredu tog člana zbog kašnjenja u implementaciji relevantnog zakonodavstva u Federaciji Bosne i Hercegovine i Distriktu Brčko. Relevantni dio pilot presude (vidjeti tačku 55.) glasi:

“Iako Sud smatra da je postojeće zakonodavstvo kao takvo u skladu sa članom 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju, slaže se sa aplikantom da je stanje implementacije zakona nezadovoljavajuće. Dok u Republici Srpskoj ne postoje nikakve tvrdnje o kašnjenju, to nije slučaj sa Federacijom BiH i Distriktom Brčko. U Brčko Distriktu, vladine obveznice, iako s rokom dospjeća 31. marta 2008, emitovane su tek 30. juna 2009. godine. U Federaciji BiH, čini se da obveznice iako s rokom dospjeća 31. marta 2008., još uvijek nisu emitovane. Kao rezultat, aplikant još uvijek nije u mogućnosti da ih proda na berzi i tako ostvari raniju gotovinsku isplatu (vidi tačku 53. gore). Nadalje, rate koje prema postojećim zakonskim rješenjima imaju rok dospjeća 27. septembra 2008., isplaćene su sa zakašnjenjem od skoro tri mjeseca (24. decembra 2008.) u Brčko Distriktu i skoro osam mjeseci kasnije (14. maja 2009.) u Federaciji BiH. Isto tako, rata s rokom dospjeća 27. marta 2009. isplaćena je skoro tri mjeseca kasnije (11. juna 2009.) u Brčko Distriktu i još uvijek nije isplaćena u Federaciji BiH.“

Što se tiče prepoznavanja situacije u kojoj se nalazio pravni sistem, Sud je zapazio da su neophodne generalne mjere na nacionalnom nivou radi provođenja pilot presude. Sud je naročito smatrao da se vladine obveznice moraju izdati i svaka zaostala rata isplatiti u Federaciji BiH u roku od 6 mjeseci od dana konačnosti presude (tj. do 3. avgusta 2010.). Štaviše, Federacija BiH se u istom roku takođe morala obavezati da će platiti zatezne kamate po zakonskoj stopi u slučaju kašnjenja sa isplatom bilo koje naredne rate (vidjeti *Suljagić*, gore citirano, tačka 64). I na kraju, Sud je smatrao da tužena strana mora osigurati da se relevantni rokovi produže za najmanje šest mjeseci od dana konačnosti pilot presude kako bi svako imao priliku da pribavi potvrdu o verifikaciji (ibid., tačka 65 (ii)).

Na svojoj 1092. sjednici (DH) od 14-15. septembra 2010. Komitet ministara Vijeća Evrope, konstatovao je na temelju člana 46. Konvencije, da su poduzete mjere koje je Sud naložio u pilot presudi (vidjeti dokument CM/Del/OJ/DH (2010)1092, tačka 6.1):

„Federacija Bosne i Hercegovine emitovala je vladine obveznice za isplatu „stare“ devizne štednje za koju su izdate potvrde o verifikaciji. Vlada Federacije je donijela odluke kojima se nalaže prva emisija ovih obveznica na dan 21.10.2009, i druga emisija na dan 24.03.2010. Ove odluke su objavljene u „*Službenim novinama Federacije BiH*“, br. 67/2009 i 17/2010.

Federacija je takođe donijela odluku kojom se nalaže isplata zaostalih rata koje su dospjele 27/03/2009 i 27/09/2009. Odluka je objavljena u „*Službenim novinama Federacije BiH*“, br. 17/2010. Ove rate se odnose na isplatu kamata na obveznice (takođe vidjeti tačku 25. presude). Stvarna isplata rata je izvršena dana 16/07/2010.

Relevantni rokovi su produženi kako bi omogućili onima koji još nisu pribavili potvrde o verifikaciji svoje stare devizne štednje, da ih pribave. Rok u Republici Srpskoj je produžen do 31/12/2010, u Federaciji do 03/08/2010, a u Distriktu Brčko do 15/10/2010. Sve ove odluke su objavljene u službenim glasilima Entiteta i Distrikta Brčko.

Dana 29/04/2010. vlada Federacije je donijela odluku da Federacija treba isplatiti zatezne kamate po zakonskoj stopi u slučaju kašnjenja svake naredne rate.

...

Može se smatrati da su vlasti Bosne i Hercegovine poduzele sve neophodne mjere da postupe u skladu sa pilot presudom“.

Sud nema razloga da se ne složi sa onim što je utvrdio Komitet ministara, i, prema tome, zaključuje da je slučaj riješen u svrhu člana 37. stav 1(b) Konvencije (uporediti *Wolkenberg i drugi*, citirano gore u tekstu, tačka 77).

Iako je aplikant zaista pretrpio izvjesnu nematerijalnu štetu zbog ranijih kašnjenja u isplatama, Sud je utvrdio u predmetu *Suljagić* (vidjeti tačku 64.) da nije neophodno dosuditi adekvatnu naknadu svim licima koja su ovim pogođena. Pored toga, aplikantu je već isplaćen dio njegove devizne štednje po odluci Doma za ljudska prava od 8. oktobra 2003, što je sigurno u izvjesnoj mjeri umanjilo njegove teškoće. Sud podsjeća da, s obzirom na svrhu ranije pomenute procedure pilot presude, uloga Suda se nakon donošenja pilot presude i nakon što dotična država implementira generalne mjere u skladu sa Konvencijom, ne može pretvoriti u dosuđivanje pojedinačne novčane naknade u repetitivnim slučajevima koji rezultiraju iz istog sistemskog problema (vidjeti *Wolkenberg i ostali*, gore citirano, tačka 76).

Slijedom gore navedenog, Sud smatra da dodatno razmatranje predmetne aplikacije nije više opravdano. Nadalje, u skladu sa članom 37. stav 1., Sud ne nalazi nikakve posebne okolnosti u vezi sa zaštitom ljudskih prava kako je to definisano Konvencijom i njenim protokolima, koje bi zahtijevale daljnje razmatranje slučaja. Što se tiče stotina sličnih aplikacija koje se nalaze pred Sudom, Sud ih može brisati sa popisa slučajeva po odluci sudije pojedinca, u skladu sa članom 27.

Ovakav zaključak, međutim, ne dovodi u pitanje pravo Suda da, u skladu sa članom 37. stav 2, ponovo stavi na popis predmetnu ili drugu sličnu aplikaciju, ako okolnosti, posebno budući zakoni u vezi sa „starom“ deviznom štednjom, opravdaju takav postupak.

Iz gore navedenih razloga, Sud jednoglasno

1. *Odlučuje* da predmetnu aplikaciju briše sa svog popisa slučajeva;

2. *Odlučuje* da zaključi proceduru pilot presude koja je korištena u aplikacijama koje se odnose na “staru” deviznu štednju u slučaju *Suljagić protiv Bosne i Hercegovine* (br. 27912/02).

Lawrence Early
Registrar

Nicolas Bratza
Predsjednik